

Rožajeva hruška

Sredi vasi ob cesti pred Rožajevo kočo je nekoč stala mogočna stara hruška. Odkdaj je stala tam, tega nihče v vasi ni vedel več. Trije možje so jo komaj obsegli, znotraj pa je bila votla in v tej votlini je bilo neki prostora za sedem ljudi. Prav tja do potoka, ki je žuborel ob vasi, so segale hruškine korenine. Leto za letom je rodila obilo drobnega, a okusnega sadu.

Ta hruška je bila soseskina last, zakaj stala je na obcestni trati, na vaškem svetu. A Rožaj, skopušni starec, si jo je po krivem trmasto svojil. V veselje mu je bila s svojim vsakoletnim bogastvom in široko senco, pa tudi v veliko jezo. Kadar so hodili mimo nje vaški fantje in otroci, so se ozirali v veje in ugi-bali, kdaj ji sad dozori. Komaj so bile hruške napol godne, že so lezli v drevo in tresli, otepali veje. Včasih celo zvečer in ponoči, ko je naglušni Rožaj trdno spal. In so odnašali polne žepe, polna usta. Celo pesem so zložili nanj:

— Rožaj, Rožaj,
si hud možic,
če si mi stric,
mi hruško daj,
če ne, ne prideš
v sveti raj!

Tisto leto, ko je bila vojna z Lahi in Prajzi obenem, tega bo že kmalu sedemdeset let, je hruška posebno bogato obrodila. Rožaj je trepetal v strahu pred nepoklicanimi gosti. Mnogo je preudarjal, kako si ohrani sad, da bi imel za zimo mnogo pijače in suhega sadja. Hudega psa mu ni kazalo rediti vse leto, sam pa tudi ni utegnil bedeti vse noči, premagal bi ga bil spanec. Pa si je izmislil pravo misel, kako ukane vas.

Še precej zelene in trde so bile hruške, ko je na večer privlekel vrečo, natlačeno z ličjem, v dreve-

sno votlino. Ves teden je nato vsako noč spal v hruški na straži, zadovoljen s svojo prebrisanostjo. Ponoči so hodili ljudje mimo drevesa in slišali njegovo zateglo smrčanje iz votline. Smejali so se skopuhu, ki si je po vsej sili lastil hruškin sad in ga tako zvesto čuval. Nazadnje pa je oznanil po vsej vasi, da bo prihodnji dan obral drevo, saj je sad že pomalem rumenel.

Tedaj so se vaščani dogovorili. Ko je zadnji večer svoje straže Rožaj krepko spal v hruški, so se zbrali fantje in otroci. Nekateri so zlezli v veje, tresli in s palicami tolkli po njih. Deževalo je hrušk na slamnato streho Rožajeve koče kakor gosta, trda toča. Na debelo so pokrile trato pred kočo in velik kos ceste. Otroci so vriskali in se smejali, niso mnogo hrušk pobrali, puščali so jih skopuhu. Potem so zaplesali okoli drevesa, ki je v njegovi votlini na straži trdno spal naglušni Rožaj. In so zapeli pesem, zloženo zanj.

Zateglo je smrčal Rožaj. In nekdo se je domislil šale. Pa so fantje zgrabili z ličjem nabasano vrečo in na njej potegnili Rožaja iz črne votline. Ni se prebudil.

Tako so ga nesli na postelji v potok in ga položili na kos suhega proda, ki je molel iz vode kakor otočič. Valovi so žuboreli mimo njega, on pa je sladko spal. Domov so se odpravili ljudje, noč je bila skoro že pozna.

Ko je zjutraj sonce že svetlo sijalo, se je ob potoku nabrala množica otrok in odraslih. Gledali so v strugo, kjer je na suhem produ ležal Rožaj. Voda je rahlo šumela mimo njega z obeh strani, obadi so ga obletavali v zgodnji sopari, on pa je trdno spal. Morda mu je slednjič muha zlezla v nosnico, zakaj krepko si je podrgnil po nosu in

potem je odprl oči. Dvignil se je z ležišča.

Menda je v prvem hipu menil, da se mu sanja. Potem pa je preudaril vse to in spoznal, kako se je dogodilo. In huda jeza ga je obšla.

pravljaj kočo. Toda potem je dve leti kuril hruškin les. Ni bil sicer njegov, a vaščani niso marali prepira ž njim. Raje so zložili novo hudomušno pesem nanj. Te pesmi Rožaj nikoli slišal ni, zakaj oglušil

Zasmejali so se otroci. Rožaj pa je pobiral kamenje in ga lučal vanje, da so se urno razbežali. Nato si je zavihal hlačnice, prijel nagačeno vrečo, ki je spal na njej, in stopil skozi vodo na breg. Pregazil je hruške pred kočo, rdeč je bil od jeze in sovraštva, glasno je robančil. Ves dopoldan je nosil sadje v klet in hišo.

V pozni jeseni je hruško podrl. Najprej ji je odžagal veje, nato je posekal deblo. Toda deblo je med padcem za nekaj hipov obviselo v zraku, nato se je nagnilo v stran in je odčesnilo vogal Rožajeve koče.

Rožaj je bil ves hud in nesrečen zaradi hruške, ko je s trdom po-

je bil docela. In otroci so mu tik pred kočo pogumno prepevali na gluha ušesa:

— Rožaj, Rožaj, Rožaj
za hruške se je bal,
zato je v hruški spal,
v potoku se zbudil,
hudo se razjezil,
posekal je drevo,
razsul si kočo vso...

To zgodbo mi je nedavno povedala stara Brdnica. Bila je takrat med tistimi otroci, ki so jedli Rožajeve hruške. Dolgo je že tega, toda leta pretečejo prehitro in jih ne bo več nazaj. Tako je dejala stara Brdnica in se je žalostno nasmehnila.

Marijana Željeznova-Kokalj

Poletna sapica

Hej, šaljivka,
nagajivka,
sapica poletna!

Glej, šušljaje,
vsa zdaj maje
travica se cvetna!